

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Andor Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek az alperes ellen járadék felemelése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 40.P.85.003/2006. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Bíróság 56.Pf.637.321/2007/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 92. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy térítse meg az államnak - felhívásra - 18.600 (Tizennyolcezer-hatszáz) forint feljegyzett felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

Az 1957-ben született felperes az 1987. december 31-től 1988. január 18-ig tartó kórházi kezelése alatt több alkalommal kapott vértranszfúziót, amelyek valamelyikétől Hepatitis C vírussal fertőződött és aktív májgyulladás alakult ki. A fertőzöttségét 2003 októberében állapították meg és azóta kezelés alatt áll.

A 2003. október 2-án indított keresetében 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamata, valamint havi 30.000 forint járadék megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az elsőfokú bíróság a 6.P.631.983/2003/17. számú kiegészített ítéletével a károkozás időpontjában hatályban volt, az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény (Eütv.) 22. §-ának (2) és 58. §-ának (3) bekezdése alapján megállapította az alperes kártalanítási kötelezettségét a felperes vértranszfúzióval okozott egészségkárosodásáért és a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján kötelezte 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamata, valamint 2003. október 1-jétől havi 30.000 forint járadék megfizetésére. A járadék összegéből 25.000 forintot a diétás étrend miatti többletköltségekre, míg 5.000 forintot a vitaminkészítmények, gyógyszerek szedésével kapcsolatos költségekre ítélte meg.

A másodfokú bíróság a 2005. május 20-án hozott jogerős ítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és az alperest 2003. április 1-jétől kezdődően kötelezte járadék fizetésére, annak a havi összegét pedig 25.000 forintra leszállította, míg 2005. május

1-jétől - a másodfokú eljárásban felemelt keresetre is figyelemmel - havi 70.000 forintra felemelte. A havi 30.000 forintnak 25.000 forintra való leszállítását azzal indokolta, hogy a szükséges diétával felmerült többletköltségeket egyénre szabottan kell figyelembe venni és a dietetikai szakértő véleménye, valamint a felperes többletkiadásainak bizonyítására becsatolt számlák nem támasztják alá az elsőfokú bíróság által megállapított összeget. A felperes által a másodfokú eljárásban becsatolt orvosi igazolásokból kitűnően azonban a felperesnek 2005 májusától kezdődően immunerősítő készítményeket is kell szednie, amelyek miatt további többletkiadásai merülnek fel. Erre figyelemmel a havi járadék összegét 2005. május 1-jétől havi 70.000 forintra felemelte.

A felperes 2006. január 2-án újabb keresetet indított, és a 2005. május 1-jétől megítélt havi 70.000 forint járadéknak havi 185.000 forintra való felemelését kérte 2005. július 1-jétől kezdődően. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet meghozatala óta folyamatosan, és jelentős mértékben romlott az állapota, a Hepatitis C vírusszáma megemelkedett és már dolgozni sem képes. A havi többletkiadásai lényegesen megemelkedtek, mert további gyógyszereket, gyógyhatású készítményeket kell szednie és többletköltségekkel járó, a korábbtól eltérő májvédő diétát kell tartania.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 2005. december 1-jétől havi 125.000 forintra felemelte a felperesnek a korábbi ítélet alapján megállapított 70.000 forint járadékot és kötelezte az alperest a 2007. július 30-ig lejárt 1.100.000 forintnak és kamatának 15 nap alatti megfizetésére. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet. A bizonyítékok mérlegelése alapján bizonyítottnak látta, hogy a felperes egészségi állapota 2005 novemberétől romlott, a munkaképességét is elveszítette, emiatt 2005 decemberétől a gasztroenterológus kezelőorvos és a pszichiáter is a gyógyszerek, gyógyhatású készítmények módosítását tartotta indokoltnak, amely egyben költségemelkedéssel járt és alapot adott a járadék összegének felemelésére. A korábban alkalmazott és újonnan szükségessé vált szerek költségkülönbözését a bizonyítékok - közöttük a szakértői és szakmai vélemények - Pp. 206. §-a szerinti mérlegelésével 35.000 forintban állapította meg. A diétás étkezés többletköltségeivel kapcsolatban az orvosszakértő véleménye alapján megállapította, hogy a diétás étrend szigorítása indokolt volt, ennek többletköltségei pedig az Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) véleménye, valamint az egyéb bizonyítékok - számlák - Pp. 206. §-ának (1) és (3) bekezdése szerinti mérlegelésével megállapítható volt havi 20.000 forintban. A felperes ezen felüli összeg megítélése iránti igényét alaptalannak tartotta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy a keresetlevél benyújtását megelőző hat hónaptól kezdődően is alaposnak tartotta a felperes járadék felemelése iránti igényét a Ptk. 280. §-ának (3) bekezdésére utalással. Az elsőfokú bíróság által a gyógyszerköltségek és a diétás étkezés költségei címén megítélt összesen havi 55.000 forintot helyesnek tartotta és a lejárt járadék címén megítélt összeget 1.430.000 forintra felemelte. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta és rendelkezett a perköltségek, valamint az illetékek térítéséről.

A jogerős ítélet megváltoztatása és a járadék összegének 2005. július 1-jétől 150.836 forintra való felemelése iránt a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a bíróságok bizonyítékértékelése téves, a Pp. 206. §-ának (3) bekezdése szerinti mérlegelésre nem volt alap, mert ténykérdés, hogy milyen gyógyszereket, gyógyhatású készítményeket és speciális májvédő diétát írtak elő számára az orvosok és azokkal milyen többletköltsége merült fel. Előadta, hogy a gyógyszerköltsége 2007. évben havi 50.292 forint, az Aloe Vera májsejt regeneráló, immunerősítő gélpreparátum havi 50.544 forint kiadással járt, és a speciális májdiéta költsége havi 50.000 forint volt. A megítélt járadék összege így havi 25.836 forinttal kevesebb, mint amennyit a perben kétséget kizáróan bizonyított, holott a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdéséből következően az alperesnek meg kell fizetnie mindazt a költséget, amely a károkozó körülmény folytán őt érte. A bíróságoknak a teljes, valóságos kára meghatározásánál az ítélethozatali értékeket kellett volna figyelembe vennie, de ettől, valamint a szakértői véleményektől eltértek és az álláspontjukat meg sem indokolták. Ezzel sérült a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárási szabály is.

A Pp. 275. §-ának (2) bekezdéséből következően a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálattal támadott részében, és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes vértranszfúzióval okozott egészségkárosodásáért az alperes kártalanítási kötelezettsége a perben nem volt vitás. A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdéséből következően a károkozónak meg kell térítenie a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát, a (3) bekezdés pedig lehetőséget ad ennek járadék formájában való alkalmazására, amelyre akkor kerül sor, ha időszakonként visszatérő károkat (kiadásokat) kell kiegyenlíteni. Ehhez kapcsolódóan a Pp. 122. §-ának (2) bekezdése a le nem járt szolgáltatások megfizetésére való kötelezéssel a jövőre nézve is lehetővé teszi a

kereset megindítását, a Pp. 230. §-ának (1) bekezdése pedig a jövőben lejáró szolgáltatás esetén ad lehetőséget a felek bármelyike számára a szolgáltatás mennyiségének vagy időtartamának a megváltoztatása iránti kereset megindítására, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb lényegesen megváltoznak (un. utóperek).

Ezeknek a rendelkezéseknek az egybevetett értelmezéséből következően a bíróság kötelezheti a károkozót a jövőben lejáró járadék fizetésére, és ezzel összefüggésben a megállapított járadékok megváltoztatására is, a Pp. 230. §-ában írt feltételek esetén.

A bíróság a 6.P.631.983/2003. számú perben hozott jogerős ítéletében a Ptk. 355. §-ának (1) és (3) bekezdése szerinti jogelvek alkalmazásával döntött a felperest ért vagyoni és nem vagyoni károk megtérítéséről, amelyek mértékét a (4) bekezdésben foglaltak alapján határozta meg. Vagyoni kártérítésként járadékot ítélt meg, a felperes pedig ebben a perben a járadék felemelését kérte a Pp. 230. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással. Ebből következően a bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy azokban a körülményekben, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb bekövetkezett-e olyan lényeges változás, amely alapot ad a megítélt járadék felemelésére.

A felperes egészségi állapotának romlásával összefüggően a megnövekedett számú, illetőleg eltérő dózisú gyógyszerek, gyógyhatású készítmények alkalmazásával, valamint a speciális májvédő étkezéssel felmerült többletkiadásait az alperes nem vitatta, tehát a járadék felemelésének alapja fennállott, így a vita az igény összecszerűségére korlátozódott.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság a szükséges és lehetséges bizonyítást lefolytatta, és a tényállást a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével helyesen állapította meg. E mérlegelés eredményeként megállapítható volt az a kártérítési összeg, amellyel a felperes járadéka felemelendő, ezért alappal hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az étkezési többletköltségeknél a Pp. 206. §-ának (3) bekezdésében megfogalmazott, a bíróság szabad belátása szerinti döntésre nem volt szükség, és a jogerős ítélet indokaiból kitűnően a bíróság nem is ezt alkalmazta. A bizonyítási lehetőségeit kimerítette, és a jogerős ítélet indokaiból megállapíthatóan a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése, a maguk összességében való értékelése alapján állapította meg a tényállást és a felperes többletkiadásainak mértékét. A Pp. 206. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szükségtelen felhívása mellett az (1) bekezdésben foglaltakat helyesen alkalmazta és azokra helyesen hivatkozott is.

Az ítélet meghozatalakor irányadó ár- és értékviszonyok nem alkalmazhatók a 2005 júliusától felemelendő járadék összegénél, mert az időközi árváltozások hatása a kártalanításra köteles alperesen kívül álló okból következett be, így a teljes reparáció

körén kívül esik. A megítélt járadék esetén a Pp. 230. §-ának (1) bekezdése alapján van lehetőség a kártérítési elvek érvényesítésére.

A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a Legfelsőbb Bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e. Miután a jogvita eldöntésére irányadó anyagi jogi és eljárásjogi jogszabályokat a bíróságok helyesen értelmezték és alkalmazták, a bizonyítékértékelés során jogszabálysértés nem történt, a döntés indokai megállapíthatóak, és helytállóak, ebből következően a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül hozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban megítélhető költsége nem volt, a feljegyzett felülvizsgálati illetéket pedig a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2008. október 27.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró